

El xiprer

Josep M. Contijoch

El xiprer és un arbre normalment exonerat. Molta gent el rebutja perquè l'associa amb el fet de la "mort" i durant segles ha decorat els cementiris. Malgrat conferir-li aquest aspecte tenebrós, alguns trenquem una llança a favor d'ell.

El xiprer és un arbre auster, elegant, d'una verticalitat distingida. És una mena de brandó bombat, només li falta la flameta al cap pare. Un de sol fa patxoca, dos o tres en renglera serena els ànims, i uns quants de plantats en cercle, resulten la sardana, només que aquella, una vegada ballada es dilueix mentre que aquests romanen.

Les seves qualitats són incommensurables. Fins i tot canvia de colors durant l'any encara que molts no ho aprecien: en primavera és d'un verd exultant, mentre que a la tardor és del mateix verd però fosc, i d'un fosc quasi negre a l'hivern.

La seva constitució vegetal fa que sigui un exemplar compacte, alt, airós, de vegades arribant als 20 metres d'altura i una soca superant el metre si és que ha crescut en terra fèrtil, i llongeui, arriba a superar els cent anys, malgrat tot no és de les coníferes.

La gent que els estima en volen tenir un grapat. Els planten en filades davant el caseriu o a l'ermita, mentre que en altres ocasions se'ls fa guardians de senders i camins, i encara amb més noblesa formant cercles davant les mansions de finques aristocràtiques. Amb tot, un d'aïllat també fa patxoca.

Té una resistència portentosa. Aguanta freds i calors. És a planes i serralades, ja que se'l pot trobar en el litoral i a les altes muntanyes. Li agrada tant

ser banyat per la brisa humida del mar com ser embolcallat per la neu hivernal. Normalment és autòcton de tota la conca mediterrània. És present des de Girona al Golan, de Grècia a Tunísia.

La seva complexitat és antiquíssima. Era presents a les viles romanes. Han aparegut en gravats egipcis i grecs i sempre prestigiant les cases dels poderosos. Després els cristians pioners l'inclogueren en la decoració dels «dormitoris» per als difunts, i des les hores han presidit els cementiris d'arreu. Aquest haurà estat el motiu perquè el comú se l'hagi mirat amb un cert recel. Hom l'associa amb el funebrisme. Però cal foragitar aquesta impròpia imatge que l'ha fet veure diferent. El xiprer apareix en llocs de reputació, com ermites, muralles, passeigs, racons decoratius, jardins, ja que la seva elegant parquedat decora i el fa un element d'agencament per la seva gentilesa.

Si s'examina l'entorn floral, fins i tot si ha nascut en un lloc fèrtil, s'observa que el farratge no el malmet ni les enfiladisses l'escalen. Tot i naixent en un sotabosc, amb els anys, li fa fer cercol a la malesa encara que sigui ferotge, com les argelagues i esbarzers.

El seu fruit no es comestible ni aparentment útil. Per això cal admirar-lo més. Del seu sabor aspre i els seus fruits punxeguts, potser algun dia se'ls connotaran protagonismes curatius.

Altra llegendària propietat és la seva ascètica presència. És inconfusible. Persones poden confondre una alzina amb un roure o un xop per un om, però el xiprer sempre serà identificat, encara pel maldestre, per la seva genuïna i elegant línia.

Així que cal posar el xiprer en l'escalafó natural que li pertoca. Amb la punta de fletxa apuntant al

cel és l'esteta de la natura; d'aquesta frondositat que Déu va crear per gaudiment de l'home. Cal respectar-lo, estimar-lo i veure-li les qualitats per damunt les mancances que alguns han volgut apreciar-li. És de justícia.

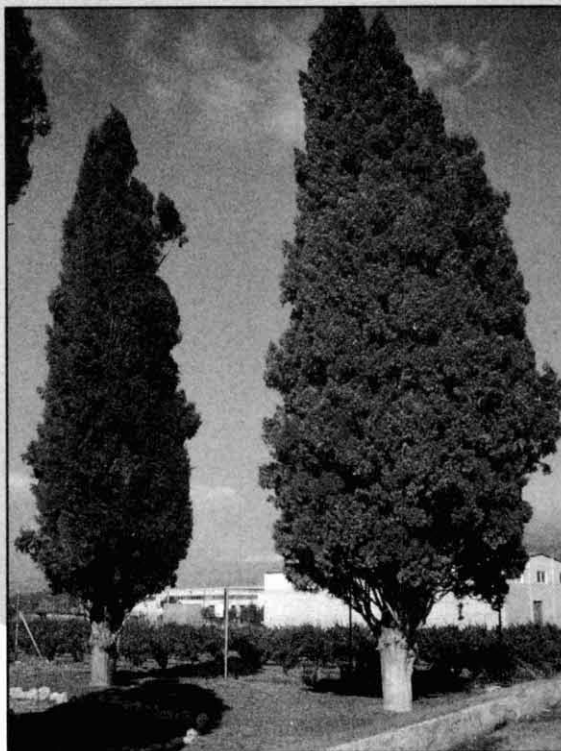

Figura 1. El xiprer (*Cupressus sempervirens*).